

Økonomisk analyse av reiselivet i Hol

MENON-PUBLIKASJON NR. 43/2022

AV LIVE NERDRUM, MATHIE RØDAL OG ENDRE KILDAL IVERSEN

Forord

Rapporten er en verdiskapings- og ringvirkningsanalyse som Menon gjennomfører på vegne av Visit Geilo vinteren og våren 2022. Formålet med rapporten er å kartlegge og analysere tilreisendes forbruk, lokalmarkedets betydning og reiselivets produksjon. Vi sammenstiller en rekke kilder og metoder for å gi en best mulig oversikt over reiselivets betydning for lokal verdiskaping og sysselsetting i Hol.

Rapporten består av to hoveddeler:

- **Del 1: Kartlegging av tilreisende (markedsperspektivet)**

- Vi identifiserer tilreisende og måler deres forbruk fordelt på ulike vare- og tjenestetyper.

- **Del 2: Kartlegging av næringen (bedriftsperspektivet)**

- Vi avgrensner reiselivsnæringen og kartlegger utviklingen over tid.

Rapporten analyserer forutsetningene for reiselivet, utviklingen over tid, samt barrierer og utviklingsmuligheter i tiden som kommer.

Arbeidet har vært ledet av Endre Kildal Iversen med Live Nerdrum og Mathie Rødal som medarbeidere. Vi takker Visit Geilo for et spennende oppdrag. Forfatterne står ansvarlig for innhold i rapporten.

Endre Kildal Iversen, april 2022

Omgitt av nasjonalparker og fjell med mulighet for aktiviteter året rundt

Hol er en nasjonalparkkommune, der 91 prosent av arealet ligger høyere enn 900 meter over havet. Kommunen befinner seg øverst i Hallingdal, midt mellom Oslo og Bergen.

Reiselivet i Hol har et tyngdepunkt i tettstedet Geilo som ligger i en liten dal midt mellom nasjonalparkene Hardangervidda Nasjonalpark og Hallingskarvet Nasjonalpark. Geilo er mest kjent for sine gode muligheter for vintersport. Det er flere alpinanlegg rundt Geilo, med til sammen 16 heiser og 45 alpinløyper som gir mulighet for både familie og mer drevne utøvere til å leke seg rundt i løypene.

I og med at Hol/Geilo er omgitt av nasjonalparker og fjell er det naturligvis mange gode turmuligheter hele året rundt både til fots og med ski på bena. Det er en rekke godt merkede turstruter på høyfjellet, samt ferdselsveier og stier som har eksistert i flere hundre år. En mulighet er pilturen over fjellet og langs Ustedalsfjorden, en annen er Hakkestølen 1050 m. o. h., enten til fots eller ved å ta stolheisen opp slalombakken.

SkiGeilo, skisenteret på begge sider av Geilo tilbyr 16 heiser, 45 nedfarter og tre terrengparker. Gratis skibusser skysser turistene kontinuerlig mellom skisentrene, hoteller og hytteområder. Hol og Geilo kan også tilby andre typer aktiviteter som byr på høyere puls slik som rafting på Numedalslågen, juvvandring, zipline, hundespenn, ridning, gokart og snøscootersafari på Dagali. For kulturinteresserte er Hol Bygdemuseum et godt tilbud. Hol kirke som ble bygget i 1924 er også en kulturhistorisk attraksjon.

En av grunnene til at Hol tiltrekker et såpass stort volum besøkende hvert år er den gode beliggenheten mellom øst og vest med gode forbindelser både med bil og kollektivtransport. Et populært fremkomstmiddel er Bergensbanen som har tre stopp i kommunen; Geilo, Ustaoset og Haugastøl. Til Geilo tar toget 3 timer fra Bergen og 3,5 timer fra Oslo. Reiser man med buss eller personbil nås Hol via Riksvei 7.

**Forutsetninger
for reiseliv**

Reiselivets
utvikling

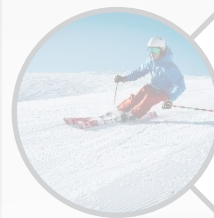
Barrierer og
utvikling

Tilreisende stod for 1,5 millioner gjestedøgn i 2019 – legger grunnlaget for 840 sysselsatte i Hol

I 2019 var det hele 1,5 millioner gjestedøgn i Hol kommune. Det er omtrent dobbelt så mye som vi har funnet i tilsvarende analyser av Kragerø og Oppdal. Over halvparten av disse gjestedøgnene i Hol, nærmere bestemt 60 prosent, kom fra besøkende av fritidsboliger. Kommersielle overnattinger sto for 510 000 av gjestedøgnene hvorav ferie- og fritidsreisende utgjør mesteparten. Overordnet fordeler gjestedøgnene seg relativt likt på sommer- og vintersesongen. For norske og utenlandske feriereisende er det likevel en overvekt av gjestedøgn i sommerhalvåret. Ser vi nærmere på utviklingen av de kommersielle gjestedøgnene kommer det frem at det ikke er noen tydelig veksttrend siden 2015. I hele perioden har gjestedøgnene ligget på omtrent 500 000. Mellom 2012 og 2015 var det derimot en tydelig vekst, dels som et resultat av kronesvekkelsen i forbindelse med oljeprisfallet i 2014, og sannsynligvis dels som et resultat av store investeringer i samme periode. Når det gjelder fritidsboligmarkedet ble det registrert 5 700 fritidsboliger i Hol i 2021, hvorav 5 200 har eiere som er bosatt utenfor kommunen. I perioden 2009 til 2019 har antall bygg for fritidsboliger vokst med 14 prosent, og utbyggingstakten har vært spesielt stor de siste årene da det i gjennomsnitt har blitt bygget 95 bygg for fritidsboliger i året.

Ringvirkningsanalysen viser at de tilreisende la grunnlaget for 460 millioner kroner i direkte verdiskaping i 2019, hvorav omtrent halvpart tilfalt den tradisjonelle reiselivsbransjen. Det meste av den resterende verdiskapingen fant sted i bygg- og anleggsbransjen, men tilfalt også varehandelen og andre service- og tjenestetilbud. I tillegg til den direkte verdiskapingen, vil reiselivsnæringen, handelsbransjen og bygg- og anleggsbransjen gjøre innkjøp hos sine underleverandører. Denne indirekte verdiskapingen kommer på rundt 745 millioner kroner i tillegg. Ser vi på tilsvarende effekter på sysselsetting i kommunen, finner vi at tilreisende legger grunnlaget direkte for 840 sysselsatte og indirekte for ytterligere 670 sysselsatte i verdikjeden. Det meste av sysselsettingen, 70 prosent, genereres i reiselivsnæringen.

Den direkte verdiskapingen avledet av reiselivsrelatert forbruk og investeringer utgjør 37 prosent av verdiskapingen i hele næringslivet i Hol, mens sysselsettingen utgjør 48 prosent av total sysselsetting. Med andre ord er turisme svært viktig for næringslivet i kommunen.

Forutsetninger
for reiseliv

Reiselivets
utvikling

Barrierer og
utvikling

Reiselivet i Hol er i en positiv spiral, men utfordringer gjenstår

Inntil for noen år siden var Hol og Geilo i en vanskelig konkurranseposisjon. For det første ble den internasjonale kostnadmessige konkurranseevnen stadig svakere for hele reiselivsnæringen, noe som var en særlig stor utfordring for destinasjoner med et stort innslag utenlandske gjester. For det andre bestod Geilo av en rekke mindre og mellomstore aktører og hadde utfordringer knyttet til samarbeid og felles satsning på destinasjonsutvikling. For det var tredje satsninger blant konkurrerende destinasjoner både på Østlandet og på Vestlandet. Med flere store hotellbygg kan sviktende inntekter fort føre en negativ spiral. Negative spiraler innebære at for få gjester, gir for lite inntekter, for lite vedlikehold, som videre gir et svekket produkt, lavere etterspørsel og enda mindre gjester. Det er viktig å snu slike negative spiraler til positive spiraler før det er for sent.

Hol og Geilo ser ut til å klart nettopp dette. Først snudde den kostnadmessige konkurranseevnen med oljeprisfallet og det store kronesvekkelsen i 2014, noe som førte til at både nordmenn og utlendinger ble mer tilbøyelige til å velge Norge som feriested. En annen viktig utvikling har vært konsolideringen som har pågått på destinasjonen, der enkelte større selskap har fått eierskap på tvers av hoteller, skisentre og bransjer. Konsolideringen har bidratt til at samarbeidet på destinasjonen er blitt enklere og har økt investeringene. Mye er allerede beviselig blitt bra på Geilo, etterspørselen, prisene, inntektene og verdiskapingen økte årene før pandemien og destinasjonen har vunnet «Norway's Best Ski Resort» av World Ski Awards i 2019, 2020 og 2021. Videre er det mange utviklingsprosjekter i årene som kommer: Ny taubane, utbygging og utvidelse av hotell og skisentre, satsning på grønn mobilitet og utbygging av fritidsboliger i Vestlia reiselivsområde. Faren for negativ spiral ser ut til å ha snudd til en positiv spiral.

Fortsatt gjenstår flere utfordringer for destinasjonen. Lokalbefolkningen må involveres i utviklingen av bygden for å skape lokalt engasjement. Lokal leverandørnæring bør ta større markedsandeler i hytteutbyggingen. Naturgoder knyttet til landskap og villrein må hensyntas, der særlig villreinen sliter. Fellesgoder som langrennsløyper bør utvikles og finansieres bedre. Til slutt øker en stor kapasitetsbygging i oppgangstider faren for en negativ spiral dersom etterspørselen skulle snu.

Forutsetninger
for reiseliv

Reiselivets
utvikling

Barrierer og
utvikling

Innhold: Vi kartlegger reiselivet fra to perspektiver

Del 1 - Markedsperspektivet:

Tilreisende til Hol

Markedsperspektivet krever at man identifiserer kundene og måler deres forbruk fordelt på ulike vare- og tjenestetyper. Vi kartlegger antall tilreisende mennesker fordelt etter sesong, formål med reise, overnattingsmåte og nasjonalitet. Deretter multipliseres gjestedøgn med døgnforbruk på varer og tjenester:

- Reiselivstjenester: Overnatting, servering, opplevelser og transport
- Andre utgifter: Handel, håndverkstjenester, tomtekjøp og materiell

Del 2 - Bedriftsperspektivet:

Reiselivsnæringen i Hol

Reiselivsnæringen består av bransjer som primært selger til mennesker på reiser. Næringen består av følgende bransjer: overnatting, servering, opplevelser, transport og formidling.

Avgrensning innebærer at næringen ikke bare er en reiselivsnæring, men næringen selger til flere markeder:

- Tilreisende mennesker
- Lokalbefolkning
- Lokalt næringsliv

Del 1 og del 2 - Økonomisk analyse av reiselivet i Hol

Markedsperspektivet: Vi kartlegger først tilreisendes totale forbruk og deres betydning for verdiskaping og sysselsetting i del 1.

Bedriftsperspektivet: Deretter kartlegger vi status og utvikling i total verdiskaping og sysselsetting i hele reiselivsnæringen i del 2.

Til slutt vurderer vi tilreisendes og reiselivsnæringens betydning for total verdiskaping og sysselsetting i regionen.

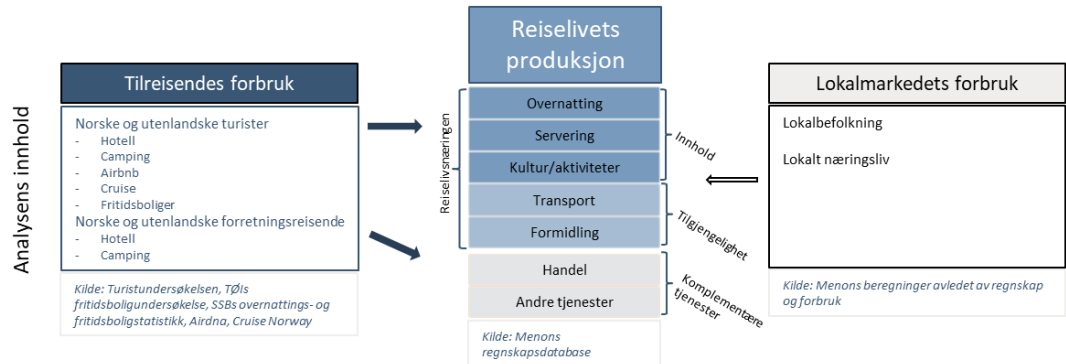
Våre metoder og kilder

Menon har utviklet en **økonomisk beregningsmodell for reiseliv** for å kunne estimere ringvirkninger av **tilreisendes lokale forbruk**. Modellen henter inn informasjon fra overnattingsstatistikk, Innovasjon Norges Turistundersøkelse, Menons regnskapsdatabase (regnskapsregistrene i Brønnøysund), samt nasjonalregnskapstall og næringskryssløp fra SSB.

Vi legger beregningene av antall gjestedøgn etter overnattingsform og segment til grunn for beregningene av økonomiske effekter. Deretter benyttes informasjon om gjennomsnittlig døgnforbruk fra Turistundersøkelsen. Vi omregner totalt forbruk (omsetning) i ulike vare- og tjenestekategorier til verdiskapings- og sysselsettingstall ved hjelp av **Menons regnskapsdatabase**. Databasen inneholder regnskapsinformasjon for alle foretak i Norge med plikt til å levere regnskap til Brønnøysundregistrene, og har blitt utviklet gjennom flere år. Herfra trekker vi ut informasjon om samtlige reiselivsbedrifter i Norge, basert på de ulike bransjene som til sammen utgjør **reiselivsnæringen** (overnatting, servering, transport, formidling og opplevelser).

Vi opererer med fire segmenter av norske og utenlandske turister og feriereisende, vi kartlegger verdiskaping i innholdsbransjene, transport og formidling, samt andre næringer og underleverandører, og vi viser utviklingen i både turismen og næringslivet over tid.

Vi viser også utviklingen i reiselivsnæringen. Her bruker vi regnskapstall fra de lokale bedriftene i reiselivsnæringen.

Del 1

Markedsperspektivet – de tilreisende til Hol

Destinasjonens konkurransevne: Tilgjengelige vinter- og sommeropplevelser for hele familien

Hols konkurransevne kan sies å avhenge av tre hovedfaktorer (høyere pris kan også anses som et resultat av god attraktivitet på de to andre faktorene):

1. Innholdet – Kvaliteten og omfanget på tilbudte opplevelser.

- Besøkendes opplevelser ved kjøp av kommersielle tjenester som skikjøring og sykling i alpinanlegg, rafting, sledekjøring, hotell og restauranter osv.
- Besøkendes opplevelser av naturlige og produserte fellesgoder som stier, langrensløyper, villrein, fjellandskap, offentlige rom osv.

2. Tilgjengeligheten – Digital og fysisk tilgjengelighet

- Digital formidling – Besøkendes mulighet til å finne og bestille skreddersydde opplevelser og tjenester for turister og hyttebesøkende.
- Innad på destinasjonen – Intertransport mellom opplevelser og bo-områder.
- Reisetid til destinasjonen fra besøkendes hjemsted – Dvs. tog- og bussforbindelser og kjøretid på vei.

3. (Prisen – På enkeltprodukt og samlet turistopplevelse)

Hol har et bredt tilbud av sommer og vinteropplevelser, hoteller og annen overnatting, varehandel og spisesteder. I tillegg er destinasjonen tilgjengelig både for markeder i øst og i vest med tog, bil og buss. Korte avstander og gratis buss skaper også god intern tilgjengelighet på Geilo. Høy attraktivitet og etterspørsel bidrar til høyere priser på fritidsboliger og hotellrom sammenlignet med de fleste andre fjell- og hyttestedestinasjoner.

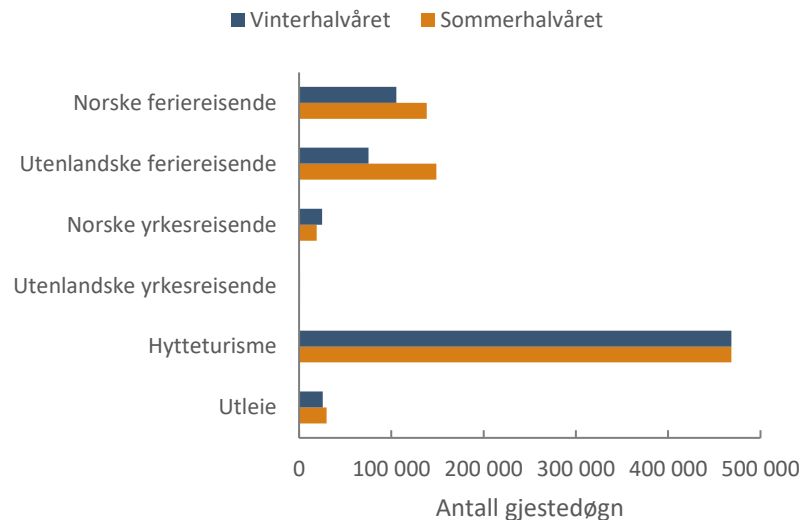
Gjestedøgn: Tilreisende stod for over 1,5 millioner gjestedøgn i Hol i 2019 – 60 prosent kommer fra hytteturisme

Reiselivet er en viktig næring i Hol kommune og området tiltrekker seg et stort volum tilreisende årlig. Vi har sammenstilt kommersielle gjestedøgn på hotell, camping og hyttegrend med data for overnatting gjennom utleie og på private fritidsboliger i kommunen. Samlet finner vi at de tilreisende stod for over 1,5 millioner gjestedøgn i Hol i 2019. Til sammenlikning hadde Kragerø 740 000 gjestedøgn mens Oppdal hadde om lag 840 000 gjestedøgn samme år.

Vi beregner at 950 000 gjestedøgn ble tilbragt i fritidsboliger i 2019, noe som utgjør rundt 60 prosent av totalt antall gjestedøgn. Vi legger til grunn at hyttene i regionen benyttes 182 gjestedøgn per år, og at disse gjestedøgnene fordeler seg likt på sommeren og vinteren. Videre ble omtrent 50 000 gjestedøgn tilbrakt i private boliger og fritidsboliger utleid gjennom Airbnb. Dette utgjør under 5 prosent av totalt antall gjestedøgn i Hol.

Kommersielle overnattinger stod for rundt 510 000 gjestedøgn i 2019, tilsvarende 35 prosent. Det er mange aktører som tilbyr kommersiell overnatting i Hol der de største aktørene er Vestlia Resort, Dr. Holms Hotel og Bardøla Høyfjellshotell. Når det gjelder kommersielle overnattinger er feriereisende det største segmentet, med omtrent lik fordeling mellom nordmenn og utlendinger. 60 prosent av de kommersielle overnattingene finner sted i sommerhalvåret.

Antall gjestedøgn per segment og sesong i 2019. Sommersesongen strekker seg fra mai til oktober, mens vintersesongen strekker seg fra november til april. Kilde: Menon, SSB og Airdna

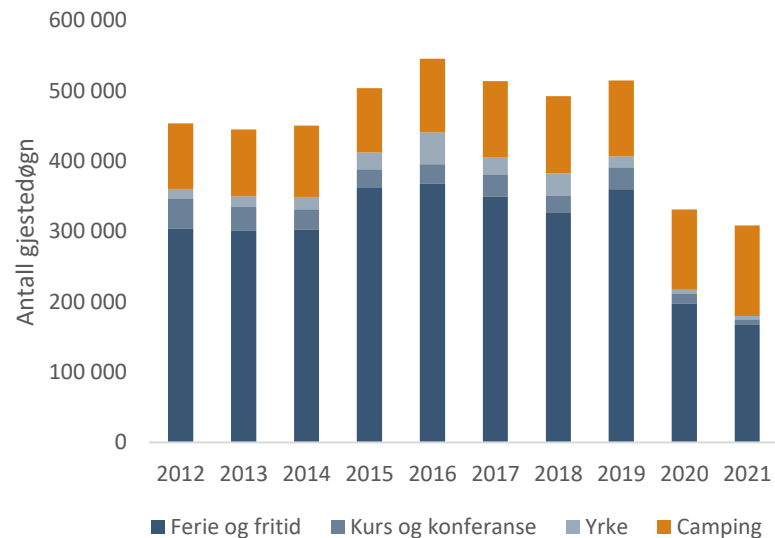
Kommersielle gjestedøgn: Stillestående vekst i de nærmeste årene før 2020 – halvering av gjestedøgn under pandemien

I 2019, det siste normalåret for reiselivet før koronaviruset brøt ut, stod kommersielt overnattende for over 500 000 gjestedøgn i Hol kommune. Antall kommersielle gjestedøgn hadde da økt med over 60 000 gjestedøgn siden 2012, tilsvarende 13 prosent. Hotell har vært den dominerende overnattingsformen og har stått for omtrent 80 prosent av gjestedøgnene. Av hotellgjestedøgn kommer nesten alle, omtrent 90 prosent, fra ferie- og fritidsreisende.

Ser vi nærmere på utviklingen i perioden 2012 til 2021 har det vært en del bevegelser i veksttakten. Mellom 2014 og 2016 var det en sterk vekst i antall gjestedøgn på 10 prosent årlig som endte i nesten 550 000 gjestedøgn i Hol kommune i 2016, noe som utgjør det høyeste registrerte antallet gjestedøgn. Veksten kom i etterkant av den sterke kronesvekkelsen i forbindelse med oljeprisfallet i 2014 som bedret hele det norske reiselivets internasjonale konkurransevne. Det var også store investeringer som fant sted i perioden, blant annet av Vestlia Hotel som investerte nærmere 300 millioner.

I årene etter 2016 fulgte imidlertid en svak nedgang som igjen snudde til oppgang i 2019. I 2020 stupte antallet gjestedøgn med nesten 40 prosent som et resultat av de strenge reiserestriksjonene som ble innført som følge av koronapandemien. Antallet gjestedøgn var på totalt 330 000 dette året og gikk ytterligere ned i 2021 til i overkant av 300 000 gjestedøgn. Volumet ferie- og fritidsreisende ble redusert til om lag halvparten av 2019-nivå, mens yrke- og kurs & konferansesegmentet har vært tilnærmet fraværende. I koronaårene var andelen av totale gjestedøgn på camping på omtrent 40 prosent, som er betydelig høyere enn det har vært historisk.

Antall kommersielle overnattinger fordelt på hotell og camping/hyttegjeng fra 2012 til 2021. Kilde: SSB

Sesongprofil: Hol er en helårsdestinasjon med besøkstopper i juli og februar

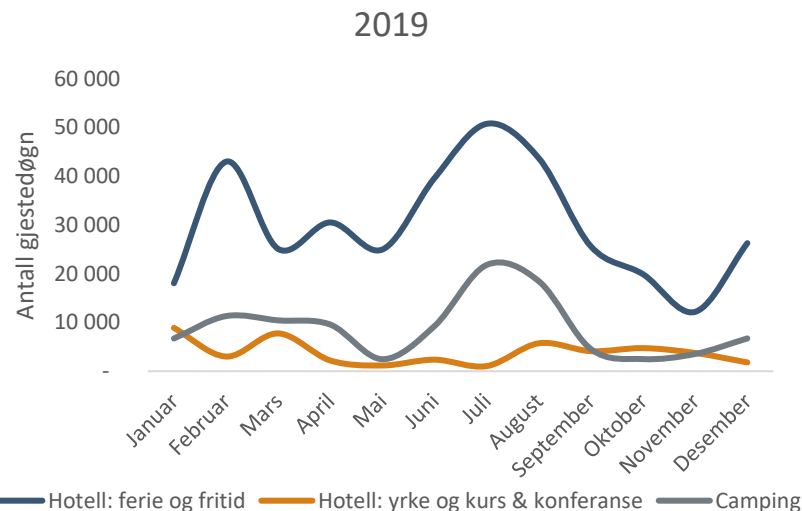
Sesongprofilen for ferie- og fritidsreisende på hotell og camping viser at Hol i stor grad er en helårsdestinasjon. Den største besøkstoppen finner sted i juli som i 2019 tok imot nesten 74 000 besøkende. Det mest dominerende segmentet er ferie- og fritidsreisende på hotell som utgjør 70 prosent av de besøkende, mens den resterende andelen overnatter på camping. På sommeren er det et bredt aktivitetstilbud i Hol. I tillegg til fotturer i fjellet, har sykkel sport blir populært. Det er laget en egen sykkelpark og det er også mulig å sykle over lengre strekninger. Det er et stort innslag av rundreiseturister i sommersesongen som stopper opp i Hol på veien mellom Vestlandet og Østlandet. I pandemiårene har den norske baseturismen i Hol, altså tilreisende som bruker Hol som utgangspunkt for aktiviteter i nærområdet, økt kraftig på sommeren.

I vinterhalvåret er det størst pågang i februar der det i 2019 var 57 000 besøkende. Det er først og fremst ferie- og fritidsreisende på hotell som dominerer i vinterhalvåret. Det store trekkplasteret er alpinanlegget, men det er også gode muligheter for langrennturer.

De yrkesreisende er relativt jevnt fordelt gjennom året og ligger på mellom 1 000 og 9 000 besøkende per måned. Det er mest pågang for denne gruppen i januar og mars og minst i perioden mai til juli. Dette er et segment som i dag er relativt lite og som har en stabil etterspørsel gjennom året, også i besøksdalene til ferie- og fritidsreisende.

Antall kommersielle overnattinger per måned i 2019 fordelt på segment.

Kilde: SSB

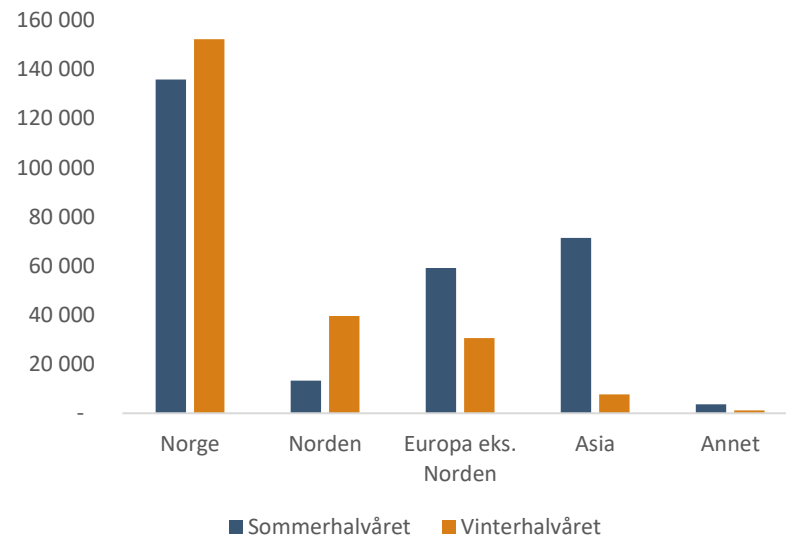
Markeder & kommersielle gjestedøgn: De nordiske besøkende kommer i hovedsak på vinteren og de asiatiske på sommeren

Som det fremkommer av figuren til høyre er det stor forskjell på hvilken sesong de ulike geografiske markedene besøker Hol. Blant de norske besøkende kommer omtrent halvparten i sommerhalvåret og vinterhalvåret. De nordiske besøkende er det eneste markedet der flesteparten besøker Hol i vinterhalvåret. Blant nordiske gjester og andre europeisk gjester på vinteren er det et stort innslag av alpinturister som har et relativt høyt forbruk i kommunen.

Turistene fra fjernere markeder kommer i størst grad i sommerhalvåret. Dette gjelder særlig det asiatiske markedet der nesten 90 prosent kommer til Hol i sommerhalvåret. Det er besøkende fra Kina og Sør-Korea som utgjør det største besøksvolumet fra Asia. I det europeiske markedet (ekskudert Norden), er det Tyskland og Nederland som topper statistikken. Det store antallet sommerturister fra fjernere markeder er ofte gruppereisende som bruker Hol som stoppested på rundreise mellom Oslo og Vestlandet. Å få rundreiseturister til å benytte seg av aktivitets- og handelstilbudet i Geilo representerer en et stort verdiskapingspotensial.

Ser vi på utviklingen mellom 2016 og 2019 har det vært vekst i alle de utenlandske markedene. Det asiatiske markedet har hatt klart størst vekst på 40 prosent i perioden. De resterende utenlandske markedene har på sin side vokst med 15 prosent i samme periode, mens det norske markedet derimot har krympet med 20 prosent. Det norske markedet viste seg likevel robust under koronaårene. Samtidig som de utenlandske besøkende tilnærmet forsvant over natten, ble volumet av norske besøkende opprettholdt. Dette var viktig for å dempe de økonomiske konsekvensene av pandemien.

Antall kommersielle overnattinger per sesong i 2019 fordelt på marked.
Kilde: SSB

Hotelløkonomi: Underliggende etterspørselsvekst har gitt god prisvekst på både vinter og sommer

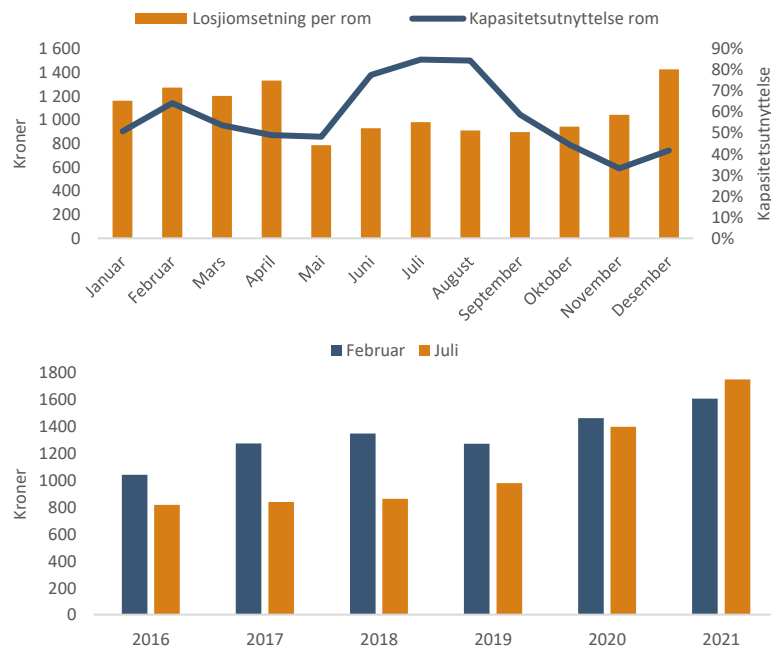
Sesongprofil i turistsegmentene gjenspeiles i hotellenes økonomi. Som figuren viser er det relativt høyere kapasitetsutnyttelse og lavere losjiovmsetning per rom i sommerhalvåret. Samlet er det omtrent like stor losjiovmsetning i sommerhalvåret som i vinterhalvåret. Ser vi bakover i tid har den årlige kapasitetsutnyttelsen ligget relativt stabilt på rundt 60 prosent siden 2015.

Overnattingskapasiteten må balansere hotellenes evne til å tilby senger til dem som ønsker å besøke Hol når etterspørselen er som høyest i helger og ferier som vinterferie og sommerferie, og hensynet til investerings- og vedlikeholdskostnadene knyttet til å øke kapasiteten. Øker man kapasiteten uten at etterspørselen øker like mye, vil inntektene per disponible hotellrom reduseres. For stor kapasitet i forhold til etterspørselen kan lede til en negativ spiral der inntektene ikke dekker vedlikeholdskostnadene, og kvalitet og attraktivitet taper seg over tid over tid.

På Geilo synes det imidlertid å ha vært en god underliggende etterspørselsvekst over tid. En 10 prosents reduksjon i antall kommersielle overnattinger fra 2016 til 2019, ble kompensert av en 20 prosent prisvekst i både februar og juli over samme tidsperiode. I pandemien økte prisene med 26 prosent fra februar 2019 til februar 2021 og hele 78 prosent fra juli 2019 til juli 2021.

På bakgrunn av etterspørselen er det flere hotellprosjekter under planlegging som tilsier kapasiteten vil utvides. Bedre fasiliteter og produkter tilsier økt attraktivitet og videre økt etterspørsel. Prisutviklingen vil avhenge av i hvilken grad kapasitetsveksten vil møtes av tilsvarende etterspørselsvekst.

Øverst: Losjiovmsetning og kapasitetsutnyttelse på hotell i Hol i 2019
Nederst: Rompriser i februar og juli på hotell i Hol 2016 – 2021. Kilde: SSB

Konsolidering og investering: Ny taubane, nye alpinbakker og heiser, samt fritidsbolig- og hotellutbygging er planlagt i årene som kommer

Det skjer store investeringer innen reiselivet på Geilo, med planlagt ny taubane, utvikling av Vestlia reiselivsområdet med opptil 900 nye fritidsboliger og hotellutbygging, og utbygging i Havsdalen.

Tidligere analyser av reiselivsnæringen har pekt på at næringen består av mange småbedrifter med lav lønnsomhet og at det er behov for eierintegrasjon for å utnytte stordriftsfordeler. De siste årene har reiselivet i Hol kommune konsolidert. Større aktører som Geilogruppen, som blant annet eier Vestlia Resort, Highland Lodge, og Bardøla Høyfjellshotell og Geilo Holding AS, som blant annet eier SkiGeilo, eier en større andel av reiselivet. Store aktører med eierskap og inntekter innen komplementære bransjer som overnatting, aktiviteter og eiendom, kan satse mer helhetlig og kraftfullt på destinasjonsutvikling.

Konsolidering og et godt samarbeid gir investeringsvilje på Geilo. Det er planer om bygge en ny taubane fra ovenfor Geilo stasjon opp til Geilohovda og ned igjen til Havsdalen. Taubanens endestasjon knyttes sammen med Bergensbanen ved åpningen av en ny stor gangbro over jernbanelinjene og bilveien fra Geilo stasjon. SkiGeilo Utvikling, som står bak gondolprosjektet, ønsker å knytte skisenteret og hytteområder i Havsdalen til jernbanen, og slik sørge for at man kan reise kollektivt hele veien til hyttedøren. Planene omfatter også nye alpinbakker, heiser og fritidsaktiviteter som sykkel og stier. Utbygging i Vestlia inkluderer videre et nytt hotell og utvidelse av Vestlia Resort.

Ettertraktet fjellhyttekommune: Hyttemarkedet i øst og vest møtes i Hol kommune

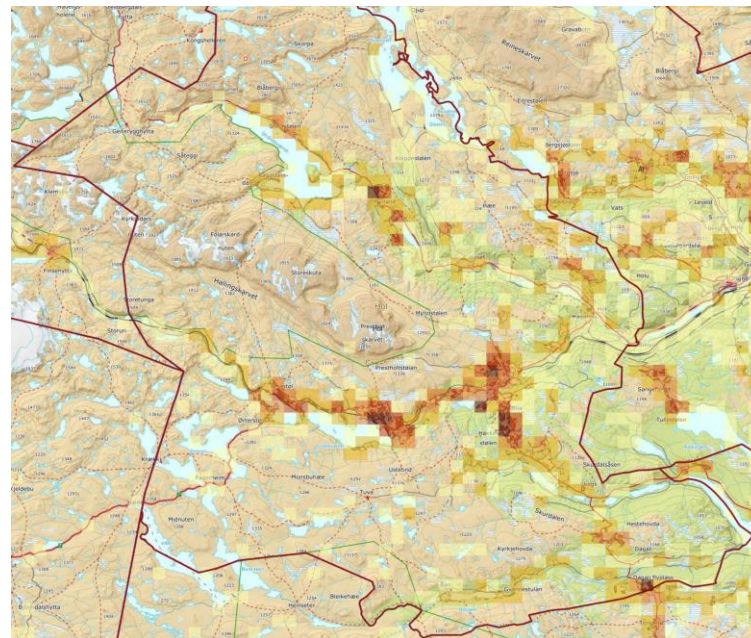
Hol er en av landets største hyttekommuner som huset hele 5700 fritidsboliger i 2021. For å sette dette i perspektiv er Hol en kommune med nærmere 4 500 innbyggere, noe som betyr at det var 1,3 fritidsboliger per innbygger. Det har faktisk vært flere fritidsboliger enn innbyggere helt siden 2006.

Hol er en attraktiv fjellhyttekommune som tiltrekker seg mange fritidsboligturister fra både Vestlandet og Østlandet. Omtrent 2000 fritidsboliger eies av vestlendinger, mens resten har i hovedsak eiere fra Østlandet. Attraktiviteten gjenspeiles i salgstakten og prisnivået på hyttene i området. I perioden 2016 til 2019 var Hol blant kommunene med flest hyttesalg i hele Norge. I samme periode var Hol den fjellhyttekommunen med høyest gjennomsnittlig prisnivå, sammen med Ulvik. I tillegg er Hol, sammen med Øyer og Trysil, den fjellhyttekommunen med flest fritidsboliger til over 5 millioner kroner ([SSB, 2020](#)).

Hols plassering midt mellom Oslo og Bergen, tilgjengelig for togreisende på Bergensbanen og bilkjørende på riksvei 7, gir kommunen en sterk posisjon i både Bergensmarkedet og Østlandsmarkedet. Høy etterspørsel bidrar til høy standard på fritidsboligene i Hol og det særlig høye prisnivået på fritidsboliger i Geilo, sammenlignet med andre deler av Hol og Hallingdal. Gjennom Delphi-intervjuene (se side 19) har vi avdekket at prisen for en fritidsbolig i Geilo i snitt er over 40 prosent høyere sammenlignet med fritidsboliger i resten av Hol kommune.

Salgsprisene tilsier at fritidsboligturistene i Hol har høyere kjøpekraft enn andre steder i Norge. Høy kjøpekraft betyr at næringsaktører i Hol har et godt utgangspunkt for utvikling av skreddersydde tjenester for hyttebrukerne.

Kart over fritidsboligtetthet i Hol kommune. Mørkerød farge indikerer høyere tetthet av fritidsboliger. Kilde: Statistisk sentralbyrå

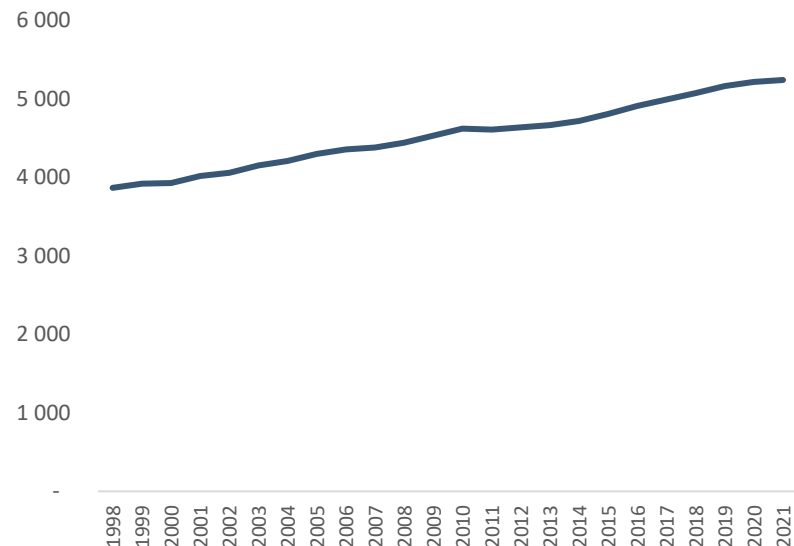
Fritidsboliger: Svært mange gjestedøgn ved fritidsboliger – Jevn vekst over tid til over 950 000 gjestedøgn fra tilreisende i 2021

I 2021 var det totalt 5700 fritidsboliger i Hol, 1 400 flere enn i år 2000, hvorav den største delen av veksten har skjedd i større hytteområder. De større hytteområdene er gjerne plassert nær alpinanlegg og er særlig sentrert rundt Geilo og Ustaoset. De siste årene har det i gjennomsnitt blitt bygget 95 bygg for fritidsboliger i året. I perioden 2009 til 2019 har antall bygg for fritidsboliger vokst med 14 prosent. Dette er en sterkere vekst enn det som har funnet sted i samme periode både i hele landet (10 prosent) og i Buskerud (12 prosent). De aller fleste fritidsboligene i Hol, over 90 prosent, eies av personer som ikke bor i samme region som de har fritidsbolig i, altså de tilreisende.

Antall overnattinger i egen hytte fra tilreisende utenfor regionen varierer fra destinasjon til destinasjon. Vi har basert oss på fritidsboligundersøkelser i Hol og supplert med resultater fra andre undersøkelser i nærliggende områder. I den videre analysen har vi på bakgrunn av dette lagt til grunn at bruken av hver fritidsbolig representerer 182 gjestedøgn per år. Dette innebærer at hytteturistene (tilreisende hytteeiere) sto for nærmere 940 000 gjestedøgn i 2019. Sammenlignet med typiske hyttestedestinasjoner slik som Oppdal, Kragerø og kommuner i Norefjellsregionen er dette høyt.

En sentral årsak til at Hol har et relativt høyt antall gjestedøgn er at aktiviteten er fordelt jevnt over sommer- og vinterhalvåret i motsetning til hyttestedestinasjoner med en klar sesongprofil slik som for eksempel Kragerø hvor nærmest alle gjestedøgn finner sted på sommerhalvåret.

Utvikling i bygg for fritidsboliger eid av tilreisende (bosatt utenfor kommunen).
Kilde: SSB og Menon

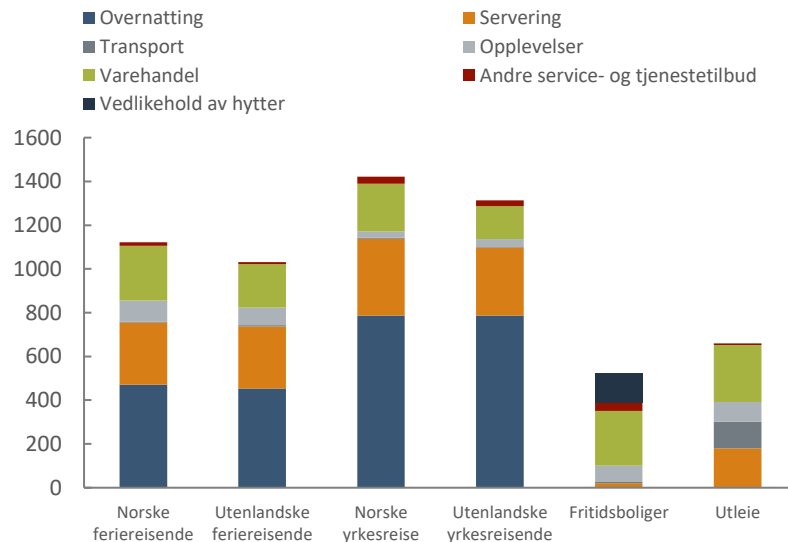
Døgnforbruk: Yrkesreisende har det høyeste døgnforbruket, mens tilreisende til fritidsboliger og i utleieenheter har det laveste

I det videre ser vi nærmere på de tilreisendes forbruk i Hol og tilhørende ringvirkninger for kommunen. Beregningene baserer seg på Innovasjons Norges Turistundersøkelse, hvor et stort antall reisende på forskjellige destinasjoner blant annet svarer på hvor mye penger de har brukt. Det er usikkerhet forbundet med tallene. En mulig feilkilde er at forbrukstallene er selvrapporterte, men det knyttes også usikkerhet til hvorvidt intervjuobjektene utgjør et representativt utvalg. Intervjuene til Turistundersøkelsen blir i stor grad foretatt ved kommersielle overnattingssteder og treffer trolig best på hotellgjester. Av den grunn baserer vi forbruket ved fritidsboliger på en undersøkelse fra TØI. Vi har også sett tallene oppmot andre relevante kilder, blant annet forbrukstall for alpinturister for å kvalitetssikre og har gjort enkelte justeringer i tråd med disse.

Det beregnede døgnforbruket for ulike segmenter viser at norske og utenlandske yrkesreisende bruker klart mest, i snitt 1 370 kroner. Forbruket er høyere innen alle bransjer, men særlig legger de igjen mer penger innen overnatting og servering. Norske feriereisende har et gjennomsnittlig døgnforbruk på 1 120 kroner og har et noe høyere forbruk enn utenlandske feriereisende som bruker 1 030 kroner hver dag.

Hytteturistene bruker langt mindre på reiselivsrelaterte produkter og tjenester enn de kommersielt overnattende. Per døgn ligger deres forbruk i gjennomsnitt på 390 kroner. Inkluderer vi også vedlikehold og oppgradering av hyttene i døgnforbruket øker derimot tallet med 130 kroner. Hytteturistenes døgnforbruk ender da opp på 520 kroner totalt. Tilreisende som leier overnatting gjennom Airbnb legger igjen omtrent 660 kroner per gjestedøgn.

Gjennomsnittlig døgnforbruk fordelt på forbrukskategorier. Kilde: Innovasjon Norges Turistundersøkelsen 2013-2016, TØI (2008) og Menon

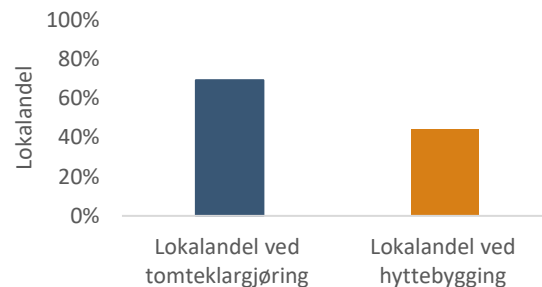
Delphi-metoden: Grunnlag for ringvirkningsanalysen

For å kunne vurdere de økonomiske effektene av fritidsboligmarkedet har vi gjennomført en rekke intervjuer basert på den såkalte Delphi-metoden. Formålet med bruken av Delphi-metoden er et godt analysegrunnlag for beregning av ringvirkninger.

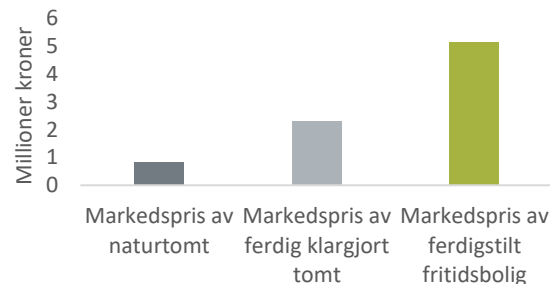
Vi har gjennomført syv strukturerte intervjuer med personer som innehar lokal ekspertise innen hyttebyggingprosessen i Hol kommune. Metoden består av to runder der den første går ut på å samle inn svarene fra respondentene på en rekke spørsmål. I den andre runden sammenstilles gjennomsnittstall med respondentenes egne estimater og de får mulighet til å justere de opprinnelige svarene.

Et sentralt resultat, som vist i figuren til høyre, er at lokalandelen ved tomteklargjøring oppgis å være langt høyere enn ved hyttebygging i snitt. Dermed blir en større andel av omsetningen knyttet til tomteklargjøring igjen i regionen, relativt til hyttebyggingen. Andelene ligger dermed omtrent på samme nivå som hva vi har funnet ved bruk samme metode på lignende destinasjoner (eksempelvis Flå, Krødsherad, Nesbyen, Nore og Uvdal, Sigdal og Vinje). Dersom man lykkes med å øke lokalandelen for hyttebyggingen vil det øke verdiskapingen i kommunen og dette utgjør dermed en mulighet for kommunen.

Et annet sentralt resultat er at markedsprisen av en naturtomt regulert for fritidsbolig, en ferdig klargjort tomt og en ferdigstilt fritidsbolig i snitt er oppgitt til å være henholdsvis 825 000 kroner, 2 300 000 kroner og 5 125 000 kroner. Prisene stemmer godt med det vi finner fra offentlige prisstatistikker og egne undersøkelser på Finn.no.

Lokalandel ved tomteklargjøring og hyttebygging i Hol.
Kilde: Menon

Markedspris for naturtomt, ferdig klargjort tomt og ferdigstilt fritidsbolig i Hol.
Kilde: Menon

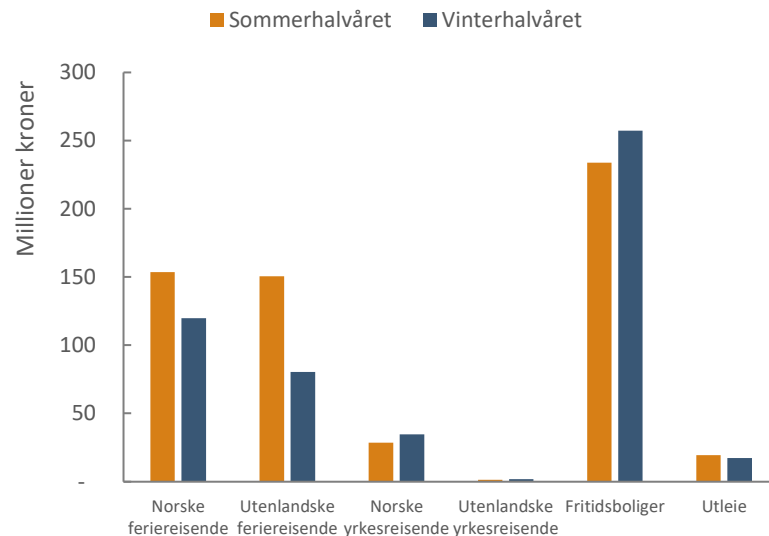
Forbruk og investeringer: Tilreisende la igjen nesten 1,1 milliarder kroner i 2019

Vi beregner at tilreisende i Hol la igjen nærmere 1,1 milliarder kroner i kommunen i 2019, hvorav kommersielt overnattende stod for halvparten av omsetningen, tilsvarende 570 millioner kroner. Feriereisende legger igjen klart mest penger av de kommersielt overnattende. Rundt 60 prosent av inntektene fra kommersielt overnattende genereres om sommeren, hvorav norske og utenlandske turister legger igjen omtrent like mye. På vinteren, derimot, står norske feriereisende for 65 prosent av inntektene.

Totalt genererer fritidsboligturismen omtrent 490 millioner i omsetning i Hol, tilsvarende 45 prosent av totalt forbruk. I beregningene har vi både inkludert hytteturistenes forbruk innen de reiselivsrelaterte næringene, men også deres forbruk til oppgradering og vedlikehold av fritidsboliger innen handel og bygg- og anlegg. Vi har inkludert forbruk knyttet til oppgradering og vedlikehold av hyttene fordi fritidsboligturismen genererer inntekter til andre deler av næringslivet i Hol enn det en tradisjonell kommersielt overnattende gjest gjør. Investeringene er fordelt på sesong basert på fordelingen av gjestedøgn.

Overordnet vitner disse resultatene om et robust reiseliv, der fordelingen av forbruk er relativt jevnt fordelt både på sommer- og vintersesongen, mellom norske og utenlandske besøkende og mellom fritidsboligturismen og kommersielle overnattende. Denne robustheten er viktig for å opprettholde stabil økonomisk aktivitet i reiselivet i Hol.

Beregnet omsetning fra tilreisendes forbruk i 2019 fordelt på sesong, marked og formål. Sommersesongen defineres som mai-oktober, og vintersesongen som november-april. Kilde: Menon

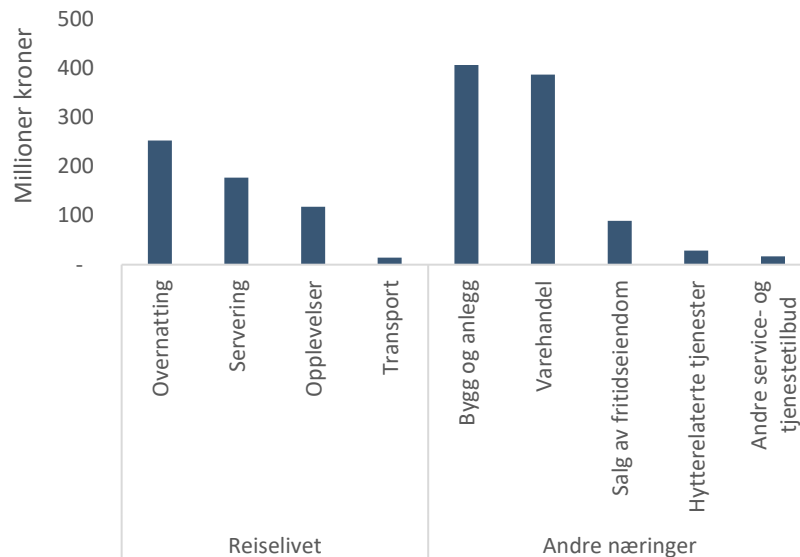
Forbruk og investeringer: 40 prosent av inntektene tilfaller reiselivet, mens de resterende inntektene tilfaller andre næringer

Videre har vi beregnet lokal omsetning generert av tilreisendes forbruk og investeringer på tvers av ulike næringer og mottakere. Legg merke til at vi her både har inkludert forbruket til de besøkende i Hol og fritidsboligturistenes investeringer i nye fritidsboliger. Dette for å vise at ikke bare de klassiske reiselivsbedriftene profiterer på de tilreisende.

Ser en på forbruk og investeringer samlet, tilfaller over halvparten av omsetningen fra de tilreisende andre næringer enn reiselivet, tilsvarende nesten 930 millioner kroner. Figuren viser at blant de andre næringene, har bygg og anlegg og varehandel høyest omsetning fra de tilreisende, med en omsetning på henholdsvis 410 og 390 millioner kroner i 2019. Omsetningen fra bygg- og anlegg kommer fra utbygging, oppgradering og vedlikehold av fritidsboliger.

I beregningene har vi lagt til grunn en utbygging av 96 bygg for fritidsboliger. Dette er en videreføring av utbyggingstakten som har foregått i Hol siden 2015. De følgende antakelsene er basert på samtaler med lokale aktører i bygg- og anleggsbransjen som forklart på side 19. Vi antar at det i 2019 ble bygget 90 hytter og 90 leiligheter. Vi har tatt høyde for at leilighetene som blir bygget i gjennomsnitt har høyere salgspris enn hytter, men at tomtepris og anleggsarbeid er lavere for en leilighetsenhet i og med at mange enheter deler på denne typen kostnader. Vi opererer også med ulik lokalandel for bygge- og anleggsarbeidet i og med at utbyggingen av leiligheter som regel er større utbygginger enn det er for fritidsboliger i gjennomsnitt.

Beregnet total omsetning fra de tilreisende per forbrukskategori i 2019. Millioner kroner. Kilde: Menon

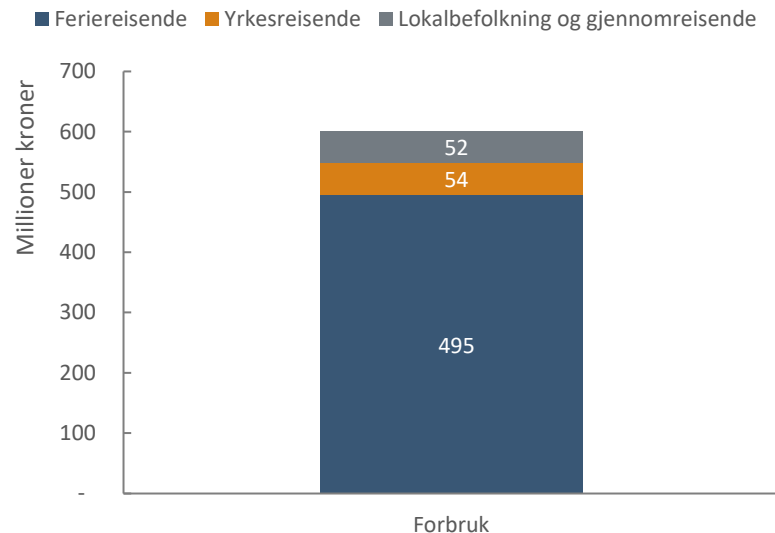

Overnatting, servering og opplevelser: Tilreisende står for over 80 prosent av inntektene til aktørene

Etter å ha kartlagt omsetningen fra tilreisende etter næring ser vi nærmere på reiselivets innholdsbransjer overnatting, servering og opplevelser. Figuren til høyre viser at feriereisende står for over 80 prosent av selskapenes totale omsetning, mens yrkesreisende står for nesten 10 prosent.

Den siste gruppen er lokalbefolkning og gjennomreisende som står for de resterende 10 prosent av omsetningen. Lokalbefolkningen i Hol vil naturlig nok også benytte seg av reiselivstilbudene. Geilos attraktivitet vil trolig også tiltrekke seg lokalbefolkning og fritidsboligturister fra omkringliggende kommuner. Kategorien rommer i tillegg gjennomreisende som stopper i Hol på veien til et annet sted.

Beregnet omsetning fra tilreisende i 2019 sammenliknet med total omsetning i reiselivets innholdsbransjer. Kilde: Menon

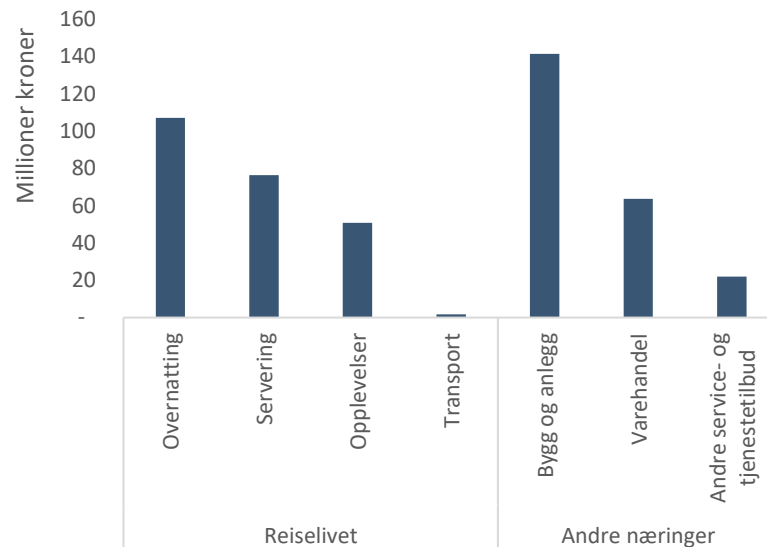
Forbruk og investeringer: Tilreisende bidrar til 460 millioner kroner i verdiskaping i næringslivet i Hol

Verdiskaping er definert som bedriftenes lønnskostnader og driftsresultat før skatt, avgifter, nedskrivninger og avskrivninger. Verdiskaping er dermed den omsetningen som «blir igjen» i bedriftene etter vare- og tjenestekjøp er foretatt for å avlønne innsatsfaktorene arbeidskraft og kapital. Figuren til høyre viser verdiskapingen som de tilreisende til Hol har bidratt til gjennom forbruk eller investeringer. Omtrent halvparten av verdiskapingen fant sted i reiselivsbedriftene. Reiselivet samlet har en verdiskaping på 235 millioner kroner. På lik linje med omsetning er overnatting størst med en verdiskaping på 105 millioner kroner. Dernext følger servering foran opplevelser og til slutt transport.

Reiselivet står for en noe høyere andel av verdiskapingen sammenlignet med omsetningen som vi så på side 21. Det er varehandelen og bygg og anlegg har betydelig lavere verdiskaping relativt til reiselivsnæringen. Årsaken til det er at reiselivsnæringen er svært arbeidsintensiv. Dermed går en større andel av reiselivsbedriftenes inntekter til å lønne arbeidskraften. For de andre næringene går derimot en større andel av inntektene til å kjøpe varer og tjenester fra underleverandører.

En balansert verdiskaping mellom bygg og anlegg og reiseliv er kun vanlig på destinasjoner med både et stort tradisjonelt reiseliv og mange hytter. I kommuner med mest hytter og lite tradisjonelt reiseliv, eksempelvis Oppdal, vil en større andel av verdiskapingen tilfalle bygg og anlegg. I kommuner med mye tradisjonelt reiseliv og lite hytter derimot, som Lofoten, vil det være relativt lite verdiskaping i bygg og anlegg.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2019. Millioner kroner.
Kilde: Menon

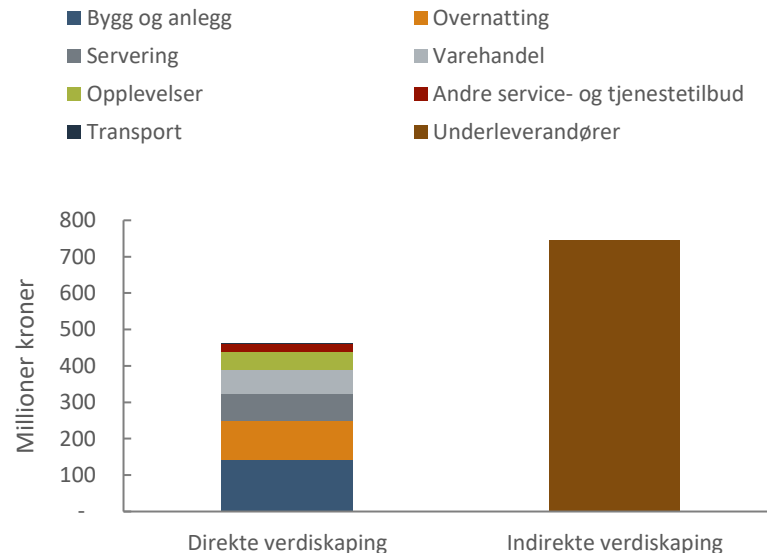

Ringvirkninger: Bidrar til 745 millioner kroner i verdiskaping i verdikjeden

I tillegg til at 460 millioner kroner av verdiskapingen i næringslivet i Hol kan knyttes til de tilreisendes forbruk og investeringer, vil reiselivsnæringen, handelsbransjen og bygg- og anleggsbransjen gjøre innkjøp hos sine underleverandører på rundt 745 millioner kroner. Verdiskapingen hos norske underleverandører er dermed betydelig større enn den direkte verdiskapingen fra de tilreisendes forbruk. Den indirekte verdiskapingen er beregnet ut i fra lokal reiselivsnærings vare- og tjenestekjøp i Norge, og tilfaller dermed ikke bare lokalt næringsliv. Indirekte verdiskaping er produksjonen til underleverandører gjennom hele verdikjeden. Direkte og indirekte verdiskaping summerer seg til reiselivets omsetning minus import til Norge for hele verdikjeden samlet.

Eiendom og forretningsmessig tjenesteyting er eksempler på viktige underleverandørnæringer. Eiendomsselskaper har en særlig viktig rolle som leverandør til overnattingsbransjen. Mange hotell, både kjedehotell og selvstendige, har leieutgifter som varierer med omsetning, slik at økte inntekter gir stabile resultater i driftsselskap, mens eiendomsselskapet opplever økte inntekter. Sett på denne måten er status og utvikling for verdiskaping og lønnsomhet undervurdert for overnattingsbransjen sammenlignet med andre bransjer.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner. Kilde: Menon

Forbruk og investeringer: Legger grunnlag for 840 arbeidsplasser i kommunen

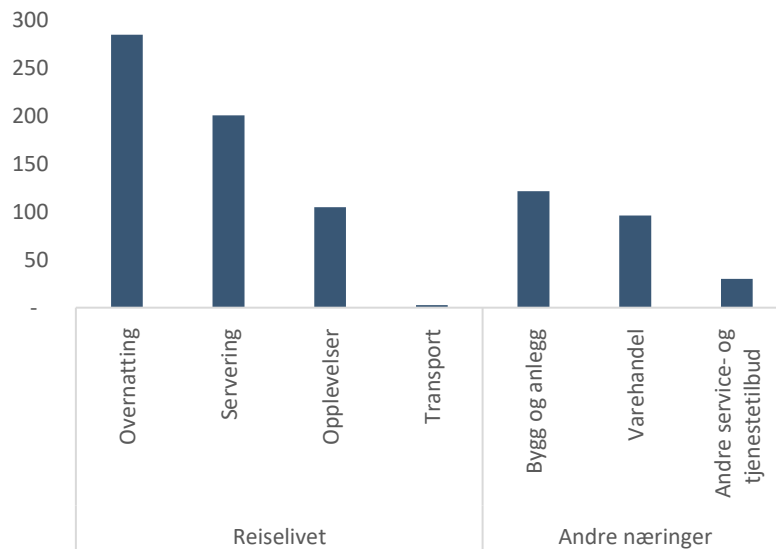
Reiselivet og de relaterte næringene er viktig for å opprettholde sysselsettingen i Hol kommune. I 2019 la forbruket og investeringene grunnlag for 840 arbeidsplasser i det reiselivsrettede næringslivet, inkludert varehandel og bygg/anlegg.

Det meste av sysselsettingen, 70 prosent, genereres i reiselivsnæringen. Aller høyest er sysselsettingen i overnattingsbransjen med 280 sysselsatte, etterfulgt av servering og opplevelser med henholdsvis 200 og 100 sysselsatte.

Reiselivsnæringen er som nevnt langt mer arbeidsintensiv enn andre næringer. Selv om tilreisendes forbruk og investeringer legger grunnlag for høy omsetning innen varehandel og bygg- og anlegg tilsvarer dette kun en sysselsetting på henholdsvis 120 og 95 sysselsatte. Samlet står sysselsetting i andre næringer for omtrent 30 prosent.

En vesentlig del av arbeidsinnsatsen i reiselivet gjøres av deltids- og sesongarbeidere. På tross av det er aktivitet hele året, vil det ofte være behov for ekstra hjelp i besøkstopperne. Av den grunn bør ikke alle arbeiderne nødvendigvis i kommunen. Det er flere ulemper ved at aktørene i stor grad benytter seg av deltids- og sesongarbeidere. For det første blir arbeidsplassene i kommunen mindre attraktive ettersom de ansatte må finne seg alternative jobber utenom sesong. For det andre innebærer deltids- og sesongarbeid at nye ansatte blir benyttet hver sesong. Det blir dermed vanskelig å bygge opp et godt internt kunnskapsmiljø i bedriftene, samt at kostnadene til opplæring øker. For kundene kan dette slå ut i en opplevelse av at personalet er mindre profesjonelle og kunnskapsrike.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2019. Kilde: Menon

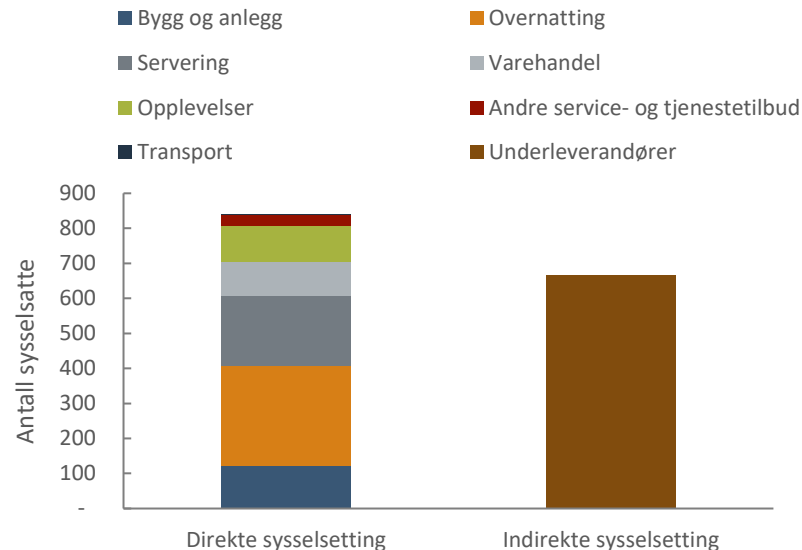

Ringvirkninger: Legger grunnlag for nærmere 670 arbeidsplasser i verdikjeden

Vi har videre beregnet at vare- og tjenestekjøp fra reiselivsnæringen, varehandel, andre tjenester og bygg/anlegg tilsvarer om lag 670 arbeidsplasser utover i den nasjonale verdikjeden.

Forbruk legger grunnlag for mer direkte sysselsetting, altså arbeidsplasser i bedriftene som selger direkte til tilreisende (stolpen til venstre i figuren), enn hos underleverandørbedriftene i den nasjonale verdikjeden (stolpen til høyre i figuren). Dette er i motsetning til det vi nettopp så for verdiskaping der den indirekte sysselsettingen var betydelig større. Dette skyldes at reiselivsbedriftene er mer arbeidsintensive og har lavere omsetning per ansatt enn underleverandørene, som all i hovedsak ikke er reiselivsbedrifter. Derfor skapes også flere arbeidsplasser per omsetningskrone innen overnatting og servering enn hos for eksempel eiendomsselskap eller andre vare- og tjenesteleverandører. Mange av de indirekte sysselsatte i den nasjonale verdikjeden jobber og bor i andre deler av landet.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner. Kilde: Menon

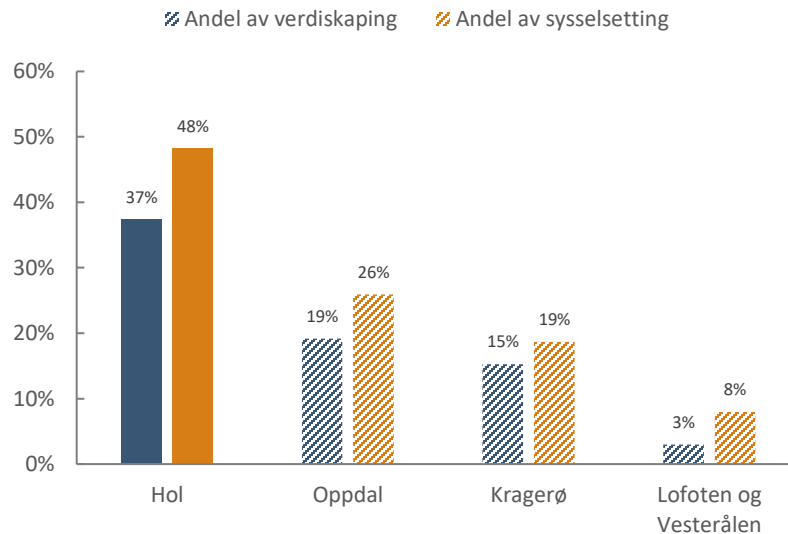
Reiselivets relative størrelse: Tilreisendes forbruk legger grunnlag for nesten halvparten av de sysselsatte i næringslivet i kommunen

Direkte verdiskaping og sysselsetting avledet av reiselivsrelatert forbruk og investeringer utgjør 37 prosent av verdiskapingen og 48 prosent av sysselsettingen i næringslivet i Hol. Med andre ord er turisme svært viktig for næringslivet. I tillegg til at 37 prosent av all verdiskaping i Hol kan knyttes til de tilreisendes forbruk og investeringer, gjør reiselivsnæringen, handelsbransjen, tjenestebransjen og bygg- og anleggsbransjen store innkjøp lokalt. Dette skaper aktivitet og videre inntekter blant annet innenfor eiendomsbransjen, forretningstjenester og varehandel.

Reiselivet gir også store synergier for lokalsamfunnet i Hol gjennom å skape bolyst. Det er mer attraktivt å bo eller flytte til et sted som har mange tilbud som også gir glede til befolkningen og der besøkende skaper mer levende samfunn. Videreutvikling av reiselivet kan dermed være en kommunal strategi for å rekruttere innbyggere og arbeidskraft.

Ved å sammenlikne tilreisendes betydning for lokal verdiskaping og sysselsetting med andre destinasjoner, ser vi av figuren at betydningen er betydelig større i Hol sammenlignet med tre andre destinasjoner: Oppdal, Kragerø og Lofoten og Vesterålen. I denne analysen er metoden forbedret og i større grad tatt høyde for at fritidsbygg i Hol veldig ofte er leilighetsbygg med flere enheter, enn i tidligere analyser. Dette er en forbedring som har konsekvenser for forbruket og investeringene knyttet til fritidsboligene. Lokalandelen kan dermed være noe undervurdert for Oppdal, Kragerø og Lofoten/Vesterålen.

Beregnet direkte verdiskaping og sysselsetting fra tilreisende som andel av total verdiskaping og sysselsetting i næringslivet i Hol, Oppdal, Kragerø og Lofoten og Vesterålen. Kilde: Menon

Del 2

Bedriftsperspektivet – reiselivsnæringen i Hol

Reiselivsnæringens oppbygging

Omsetning: Inntektene til reiselivsnæringen har økt hvert år fra 2011 til 2019 – Økning på 50 prosent mye grunnet sterk vekst enkelte år

I del 2 av rapporten kartlegger vi status og utvikling i reiselivsnæringen, som baserer seg på Menons regnskapsdatabase, bestående av alle norske rapporteringspliktige bedrifters regnskap.

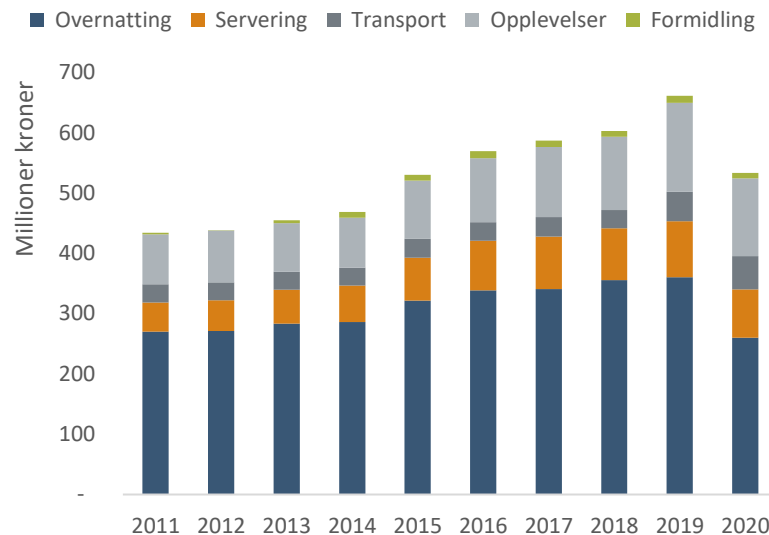
Inntektene til reiselivsnæringen i Hol har økt med 50 prosent i perioden 2011 til 2019, med en gjennomsnittlig årlig vekst på 5 prosent. Det var særlig sterk vekst i perioden 2014 til 2017, samt i 2019. Sammenlignet med Hallingdal har økningen i Hol vært 10 prosent høyere. Veksten i Hol har likevel ikke vært sterkere enn landsgjennomsnittet på nærmere 60 prosent i perioden 2011 til 2019.

Overnatting er den klart største bransjen og har stått for rundt 60 prosent av omsetningen fra 2011 og frem til 2019. Opplevelser er den nest største bransjen og sto for over 20 prosent i 2019. Av innholdsbransjene overnatting, opplevelser og servering er det sistnevnte som har hatt sterkest vekst siden 2011.

Det er særlig de større aktørene innen reiselivsnæringen som bidro til høy vekst enkelte år i perioden etter 2014, slik som Vestlia Resort og SkiGeilo. Mindre aktører og særlig nyetableringer har også vært en del av veksten disse årene. I 2015 og 2016 var det flere nyetableringer, blant annet av Geilo Husky, Storestølen Fjellstue og den kinesiske restauranten Golden House. Transportbransjen hadde sterk vekst i 2019, noe som i stor grad kan forklares av utviklingen for Geilo Turbusser som blant annet drifter rutene for SkiGeilo.

I 2020 var det en omsetningsnedgang på 20 prosent. Overnatting opplevde det største fallet. Blant reiselivsbransjene var det transport som klarte seg best.

Utvikling i total omsetning per reiselivsbransje. 2011-2020. Kilde: Menons regnskapsdatabase

Verdiskaping: Økning i reiselivsnæringens verdiskaping på 75 millioner fra 2011 til 2019 – Saktere vekst enn omsetningen

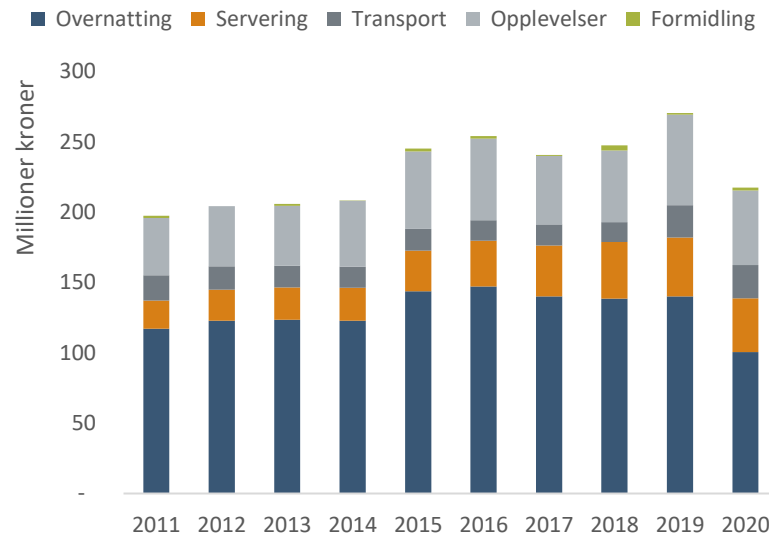
Reiselivsnæringens inntektsvekst trenger ikke nødvendigvis bety tilsvarende verdiskapingsvekst. Av den grunn undersøker vi næringens verdiskapingsutvikling i det videre.

Verdiskapingen i reiselivet har økt med over 35 prosent i perioden 2011 til 2019, fra 195 millioner til 270 millioner. Frem til 2014 var årlig vekst i omsetning og verdiskaping lik. I perioden etter 2014 har verdiskapingsveksten vært betydelig lavere enn omsetningsveksten, på 2 prosent sammenlignet med 7 prosent. I 2017 var det negativ vekst i verdiskaping. Siden verdiskaping er definert som inntekter fratrukket vare- og tjenestekjøp, betyr det at bedriftenes kostnader til underleverandører har økt relativt til deres inntekter siden 2014.

Sammenlignet med Hallingdal har verdiskapingen vokst i samme takt fra 2011 til 2019. Det er servering som har hatt den klart største økningen i verdiskaping både i Hol og Hallingdal.

Verdiskapingsnedgangen var av samme størrelse som omsetningsnedgangen i 2020. For sammenligning har det vært en større nedgang i Hol enn i Hallingdal, noe som indikerer at Hol ble hardere rammet enn andre kommuner i Hallingdal.

Utvikling i total verdiskaping per reiselivsbransje. 2011-2020. Kilde: Menons regnskapsdatabase

Sysselsetting: Reiselivsnæringen sysselsatte 700 deltids- og heltidsansatte i 2019 – Flat utvikling siden 2015

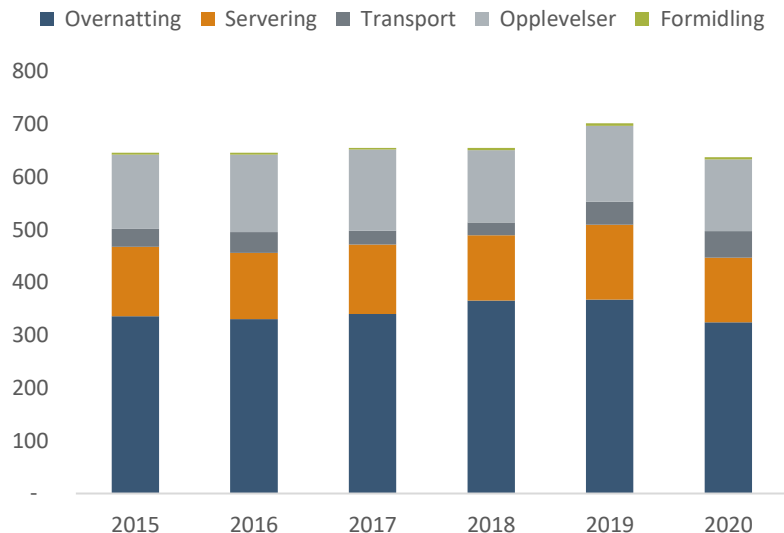
Reiselivsnæringen i Hol sysselsatte 700 deltids-, heltids- og sesongansatte i 2019. Overnattingsbransjen sysselsatte over halvparten av arbeiderne. Det er nærmere 60 flere sysselsatte i reiselivsnæringen i 2019 sammenlignet med 2015, noe som tilsvarer en økning på 10 prosent. Utviklingen i antall sysselsatte har vært sterkere enn i Hallingdal som har hatt en økning i antall sysselsatte på kun 2 prosent i perioden 2015 til 2019.

Den årlige sysselsettingsveksten er lavere enn veksten i lønnskostnadene, hvilket indikerer at aktørene enten i mindre grad enn tidligere har benyttet deltids- og sesongarbeidere når aktivitetsnivået har økt eller har økt lønningene. Veksten i lønnskostnadene har vært sterkere enn verdiskapingsveksten fra 2015 til 2019 hvis vi ser hele reiselivsnæringen under ett. Dette innebærer at økt verdiskaping har slått ut i lønnskostnader heller enn i økt driftsresultat.

Under pandemien forsvant 60 arbeidsplasser. Det var overnatting – og serveringsbransjen som opplevde den mest dramatiske nedgangen i reiselivsnæringen.

Utviklingen i antall sysselsatte er basert på innrapporterte sysselsettingstall innhentet fra Menons regnskapsdatabase. Det er derfor noe usikkerhet knyttet til tallene.

Utvikling i antall beregnede sysselsatte i de fem reiselivsbransjene. 2011-2020.
Kilde: Menons regnskapsdatabase

ØKONOMISK ANALYSE AV REISELIVET I HOL